

Vier

Het meisje geeft hem een kus en loopt weg.

ALEX   *(als ze bijna weg is)* Mijn ouders hebben een molen.

Het meisje draait zich direct om, laat zich in haar draai in een stoel vallen, snel, alsof ze al verwachtte dat hij iets zou gaan zeggen. Kijkt hem geïntrigeerd aan. Alex slikt, gaat dan door. Vertelt zijn verhaal rustig, kalm, maar met steeds meer onderliggend plezier.

ALEX   Mijn ouders hebben een molen. In het Oosten, de vergeten kant van het land, zeg maar. Mijn broer en ik, wij waren zeven. Wij waren de enigen. Voor ons waren er broers geweest, en zussen, halve bevruchtingen die binnen de kortste keren uitdoofden in mijn moeders buik, geen geschikt klimaat, zoals de dokter het zei, vermalen voor ze gaar waren, arme mama, niets aan te doen. Het was een wonder dat er nog twee geschikte koters uit waren gekropen.

Maar toch: wij hadden onze vermalen broers en zussen achter ons gelaten, wij waren de nieuwe levensvorm, doorgeëvolueerd, wij hadden de geboorte gehaald en dat was ons bestaansrecht.

Er was eigenlijk aan die hele molen maar één ding dat de moeite waard was.

Dat was het liggend rad, of, zoals wij het noemden, de maalsteen, kijk: de wieken van een molen draaien, waardoor er binnenin de molen raderen in elkaar grijpen, gigantische houten constructies. Er is het staande rad, dat met grote houten tanden in het liggend rad hapt, waar de holtes als het ware liggen te wachten om gevuld te worden. Afhankelijk van hoe hard het waait stampen die tanden harder of zachter de gaten vol maar het is hoe dan ook van een kracht die met menselijke kracht niets meer te maken heeft.

Wij legden beestjes in de holtes van het liggend rad, mijn broer en ik. Vogeltjes, eerst, als ze nog niet konden lopen of vliegen, als de randen van het gat nog te hoog voor ze waren om uit te klimmen, en dan wachtten we af.

Tot de wind opstak. De raderen begonnen te draaien. En de houten tand, de maaltand, zijn werk begon te doen.

De eerste ronde brak hun botjes, maar soms overleefden ze dat, als ze zich in een hoekje van het gat drukten, dan overleefden ze de eerste wel. Nog een rondje dan, de kermis draait gratis vanavond. De wind nam toe. De volgende ronde ging van breken naar verstampen, en uiteindelijk. Naar vergruizen. Vermalen.

Het was een biologisch onderzoek. We wilden zien of we ze evolutionair konden ontwikkelen, die vogeltjes. Of we ze konden bijleren zichzelf een hoekje in te drukken. Of we ze hun voorgangers konden laten overtreffen,

zoals wij onze zwakkere broers en zussen overtroffen hadden. We hoopten, met heel ons hart, dat er eentje, uiteindelijk, het zou overleven tot de wind weer ging liggen. Die zouden we uit de holte tillen, voorzichtig, en verzorgen en vereren als de beste van zijn soort. Moeilijk was het niet, het enige dat zo'n vogeltje hoefde te doen was stilhouden, niet bewegen, steeds dezelfde botjes verder laten vermalen, maar beesten zijn stom. Die lijden aan zelfbescherming. Offeren hun gezonde kant op, om hun kapotte te redden.

Zoals ieder goed spel werd ook dit spel steeds moeilijker. We probeerden andere beestjes. Katjes. Kleine puppies. Het doel was, om een rangorde te creëren. Een lijst.

Het mooie aan katjes was. Die konden ontsnappen. Zodra je je hand wegtrok. Die moest je zo lang mogelijk op hun plek houden. Maar het blijft het Oosten. Het blijven rukwinden. Je wist nooit hoe snel de raderen zouden draaien. Was je te vroeg, dan ontsnapte het beestje. Was je te laat. Kon je je hand niet meer terugtrekken. Dat moest wel misgaan. Dat is het ritme van de evolutie. Twee stappen vooruit, één stap terug.

Ik vraag me soms af: als mijn moeder nu aan mijn broer denkt, denkt ze dan aan de vermalen versie, of aan de gewone...?

Een rukwind stak op, m'n broer hield het katje te lang vast, ik zag het gebeuren, maar wat doe je eraan, wat kan een jongetje van zeven beginnen tegen zoveel natuurgeweld, moet je niet willen proberen. Daar ging zijn hand, gebroken onder de houten tand. Hij gilte, zijn andere hand maaide wanhopig om hem heen, op zoek naar iets om vast te grijpen, op zoek naar mij. Ik zette een stap naar achter. De volgende tand pakte zijn elleboog, en zo werd mijn broer op zijn zevende de houten radaren ingesleept.

Als de hand eenmaal gaat, volgt het lichaam vanzelf. Ik had niets kunnen doen, al had ik het geprobeerd. Ik wist het.

Het katje overleefde het een rondje of drie.

Mijn broertje was dood. Dat wist ik. Daarmee was ik hem voorbij gestreefd. Ook dat wist ik. Ik was doorgeëvolueerd. Hij niet. De rangorde was duidelijk.